

ten složně v úzkosti a. tak omezuje se na své nejbližší okolí. Nemá čas hledat v čem spočívá vina. Jde o to jak se zachovat. Však víme. V úplném pouklonu s veřejným míněním, prohlašuje to tak často některý z vládních činitelů v denním tisku, první říčí to i předseda vlády Hodra i prezident Benes do rozhlasu. „Ani před námi zeme nikomu nedáme!“

Jsme odhodláni za celistvost státu bojovat do posledního mruví.“ Ano tak cítí i lid a důvěruje mluvčím.

Věří, že to děláji dobře. Spoléhá na vládu a jí poslušně.

Když i naši spojenci Francie - Anglie a Rusko upevňují nám mnohokrát splnění závazků o vzájemné pomoci, cítíme, že naše bezpečnost dnes ohrožena přeráží krizi bez újmy. „Jsme první, odhodláni, připraveni na vše.“

Tak vyjádřen je život prostých našich lidí. Kritická doba stupňuje napětí den ode dne. Je jisto, že všichni jednáni ztroskotá. Válka - válka visí na nitce. To horrné slovo jedni sepožaji chvějícími rty, jimi murně ji vyslovují. Předzvěsti nedobrého jsou

volaovací lístky záložníkům bleskově doručovane dne 1. listopadem adresaty na poli, v továrně, nebo doma. Rorkar v nich je krátký a jasný. „Nastupte okamžitě vojenskou službu.“ Bez hlesu, do písmene rorkar splněn. V ten den v naší obce povoláno jest 5 záložníků: Jos. Klapka, V. Klominský, Duchoslav Jos., Tichý Václ., Bláha Karel.

Poději odcházejí další: Hrouda Václ., Hosourek Ant.

Jsou zprávy zlé. V pohraničí jsou události ke vspouře. Stanné právo vyhlášené v osmi okresech, mluví jasné. Energický postup vlády pro zachování pořádku ve státě přijat všude s ulehčením. Uspokují se výzvy k našemu občanstvu aby v každém případě zachován byl

naším lidem klid a rozvaha. Se rotatými pístitny a sevřenými rty, v sebeopření ten lid vše trpělivě proto přáči.

Spojenecké velmoci znovu potvrzují své závazky.

15. říjí.

Dochozí zpráva, že Anglický premiér zasahuje do kritické situace, odletí do Německa k Hitlerovi aby se pokusil o řešení smírnou cestou. Tato skutečnost dokazuje jak spor náš má Evropský význam, že každé orbrojené zakrocení hrozí stáhnouti do války celou Evropu. Proto ten krok státníka největší velmoci, který u nás přijat byl perivnějším pocitem.

Je pochopitelné, že noviny v těchto dnech jsou na dráčku. Co se z nich dovidáme? „Francie stojí při nás!“

Anglie přijde na pomoc Francii. Rusko splní závazky o vzájemné pomoci.“ Anglický premiér letí uprotornit Hitlera na nebezpečí, jež hrozí Německu po napadení Československa. „Jake štěstí pro nás, že snarili jsme se vždy zachováti si přátelství našich spojenců. Jak je nyní potřebijem. Věříme jim.“

V výsledku jednání Chamberlaina s kancléřem Hitlerem nepronikají žádné zprávy. Dohady které čteme v novinách nás jen utišují.

18. říjí

ještě se volá na vojnu. Jde Makovec Fr. a Procházka. Čítíme všichni tíhu kritických dnů. V výsledku jednání dříve uvedených státníků se poděříte mlčí.

19. říjí

je situace k udusení. Vláde prý jsou předloženy podmínky sjednání mezi vládou Francouzkou a Anglickou,

20. říjí

kteří vyhovují porádkům říšského kancléře, kte v nichž dopomucuje se odstoupení části našeho území

21. říjí

obydlení převážně Německým obyvatelstvem, Německu. **Národ svíjí**
nešťastný den v historii našeho národa.

se v bolestném zorechvíni. Hně to nemohlo pro
 nás dopadnout. Hně to, neuvěřitelně. Upuštění všemi
 přáteli a spojenci ruskovými ve světě v tom
 ohromném ohrožení osamocení. Drtí celý národ
 skutečnost, již odhaluje tisk i rozhlas. "Vláda
 československá pod nátlakem svých spojenců a
 přátel, velmocí Francie a Anglie přijala návrh
 těchto velmocí, na odstoupení pohraničí
 Německu." V těch několika slovech je velká trage-
 die. V co jsme nejvíce věřili a spolehnali, to reklo malo.
 Spojenci! Národ, ten chrabý národ nerozjíci přetrvá-
 ky a liti dovede prokázat se věrností a věrností, ale
 v tomto okamžiku má jeho lid právo volati
 rozhořčeně: "krádeci!!!" Byli jsme připraveni k
 boji, s tímhle jsme nemohli počítat. Lidé pláčí.
 Katinují píšť. Nastavilo se kola továren, a na
 místo skřípění a lomoru strojů při denní práci, zve-
 dá se hlas lidu. K ustnutí se zvedají, bouří se, repre-
 sují, s továren jdou do ulic a nesouhlasí. Nápor
 prostého lidu s hlasem všech vrstev národa, byl
 mohutný a jim smeteno bylo, pláče. Poděkovalo se.
 Lid volá armádu, k ní utíká se se svým bolem k
 ní upírá ještě naději. Nebylo by divu kdyby rozbolest-
 ený dav lidí dopustil se nevědomosti. Ne, český
 lid v největších bolestech, radostech i zloby, ovládnut
 je ušlechtilým myšlením pro sebe zachování. I dnes.
 Když generál Syrový odůvodnil se veřejným projevem
 čin vlády tím, že národ nesmí bernadějně vykr-
 vácet, že každého života přísti stát bude potřebo-
 vat k lepšímu budovatelskému dílu, lid pochopil,
 potlačil obry a s krvoječícím srdcem nastoupil

ke svým občanským povinnostem.

Katím docházejí zprávy, jaký vliv měly poslední událos-
 ti na poměry v pohraničí. Troufalost Henleinovců
 vrostla, na tolik, že český člověk který se nějak expo-
 noval pro český národ byl vystaven neslychanému
 teroru a smrti. Oberohlednosti t. zv. "ordnéru" vypravují
 "uprchlíci" kteří utíkají se do vnitrozemí. I do naší obce
 uchýlily se asi čtyři rodiny, většinou ke svým zná-
 mým. Vše co vypravují - to dráho hne v lidu.

22. září • povolekem přijímáme zprávu o jmenování nové
 vlády s armádním generálem Syrovým v čele. Je
 nesporné, že jmenovaný voják v posledních dnech
 získal si sympatie celého národa a více, že jistě
 on na vedoucím tom místě je schopen uchrániti
 lid v rozvare ve dnech nejtěžších. - Mluvil pan
 prezident Benes. Nebál se nikdy o národ, ani teď
 se nebojí. Má plán. - Poslouchejme to všechno a
 kombinujme různé dohady, jich výsledek je osvědčení
 velkých nadějí.

23. září večer program Traršského vysílání radiového
 už z večera jakoby něco připravoval důležitěho. Dalo
 se to vyporozovat dobře a nerovnosti programu. A
 když porde večer hlasatel vyrival několikrát poslu-
 choce aby posečkali u přijímací, to už prořivali
 jsme chvíle v divně předtuse. Bylo asi půl 11 hod.

"Mobilisace je velmi vážná věc!" slyšíme tato
 pravdivá slova jvným hlasem pronesená. Dále
 jasná slova mobilisační vyhlášky plynou do
 tiché noci z veřejně vystavených přijímací. Počet-
 ný klouček nás občanů stojí před domem, z jehož
 okna jde ten hlas k nám na ves jako do celé re-

republiky. Slysíme dobře! Všichni čtyřiceti-
letí a všichni mladší záložníci, jako i všichni
důstojníci i starší povolávají se k činné vojenské
službě. Rozkaz budí vykonán do 6ti hodin po
vyvěšení mobilizační vyhlášky. "Děl ornoumuji
se podrobnosti a odvádění evidenčních koní a
motorových vozidel. Kustováme okamžik v
hlubokém mlčení. Než uvědomíme si, že jest to
skutečnost. - Ne bychom přece postavili se na
odpor sami, proti převládající většině? Včera prohlásili nám to
za sebevraždu. Nebo přece se uchopili naši spojenci?
Ano, psalo se nám, že veřejné mínění ve Francii a
v Anglii činí nátlak na tamější vlády v náš
prospěch. Proto všeobecný nápor všech nás tu byl,
že v tuto chvíli nastává obrát pro naši záchranu
a v tom duchu přijata mobilisace. A proto s nadše-
ním projevovali jsme vděčnost spřáteleným státům.
Bohotovost mnohých záložníků byla obdivuhodná.
Pan řídící Marek ku příkladu už hodinu po vyh-
lášení radiem objevil se mezi námi v uniformě
nadporučíka. Spolu s jinými prohlašuje: „Jsem připraven.
Počkám až dojde vyhláška a jedu!“ - Probudili jsme
tak celou noc, ve které několikrát opakovalo se
ohlášení mobilisace. - Civilní protiletectká
obrana (C. P. O.) okamžitě zahajuje službu v rozsahu
jaký je pro ni určen ve válečném stavu. Ukazuje
se, že formování a cvičení těchto sborůk má to svůj
účel. Asi v půl 5 hod. ranní tuto noc, úředníci
z okresního úřadu přivázejí vyhlášku a s úřední
návazností odvádějí na obecním úřadě. Vyh-
láška vyvěšena na obecním ^{domě} a vybudno-

24. září.

vána. Přípravami hned se loučí a odjíždějí. Ráno
ostatní. Stisk ruky, přání návratu v plném zdraví
a díváme se jak prvními kroky odcházejí. Vráti se
všichni? Viděli jsme, jak při loučení potlačovali
slzy mnozí, kteří ve svých citech snadno dávají
jim průchod. Dnes? Ne, nesmí. Jde se svou vlast,
která vše sliboval. Své sliby splní.

Obec naše na rozkaz vojenských úřadů vysílá na
náklady (tak se mezi lidem o tom mluví) 15 mužů dobrovolníků. Ti
mají být nároky jako vojáci. Zdravou, „sold“ a svůj i
vyživovací příspěvek. Nebo bere všeho 9.- Kč. denně.
Naši lidé všichni povíli druhého způsobu.

K večeru tohoto dne mobilizačního dorazil proud
nahrávaných záložníků, ještě civilistů na naši
ves. 250 jich bylo. Dovidáme se, že nastupují
k vybrojní stanici do Velvar, ale Velvary ten ohrom-
ný nával nemohou ubytovat. Proto jdou přeno-
covat do okolních obcí. Vítáme je, hovoříme s
nimi a shledáváme se s nadšeným odhodláním
vyříditi jednou pro vždy - definitivně nepříjemnou
záložnost. Spřijmují na vše, je mezi nimi veselá.

Ubytování jsou v obou hostincích a ve stodolách.
25. září ráno v půl 7 hod. odcházejí do Velvar. Vědí však,
že se sem vrátí. Evidenční koně odvádějí se dnes.
Rolníkům sice do starost jak zastanou polní práce
po tak početné ztrátě koní, ale kdo by teď na to
myslel. - Odpoledne skutečně vrací se asi 65 zálož-
níků, svůj k delšímu pobytu. Další mohutné
proudy procházejí naší ves. Trý ve Velvarech je
trídí a rozvádí na vesnice k ubytování. Užas-
ná síla mužů mobilizovaných se rozlévá do

všech zdejších vesnic. Kde všude jsou, je veselo -
jokoly ani účel jejich narukování nebyl tak
hrorňý, válečný. - Všichni věří, že naše věci
zvítězí.

je další příliv mužů; k večeru pak i koně při-
vádějí. Máme to tu totiž část dragounského pluku
č. 4. Večer posloucháme z rozhlasu řeč kance-
lérě Hitlera. Překládá nám jí jedna paní
jež z pohraničí uprchla. - Kanclér hrorí, ponizuje
hlavu našeho státu a do 1. listop. chce naše pohra-
niční kroje. Nedáme-li pryč dobrovolně, zahájí
pochod. - Tak tedy bude válka - je náš
náror po jeho řeči. Tisk informuje nás o ver-
nosti Francie a spojenců vůbec. Proto jsou naše
veskery naděje oprávněné. Přípravujeme se
důkladně. L. J. V. koná služby ve dne v noci
nepřetržitě. Dbá se, na stále zatemnění oken.
Světlo s průbytků nesmí pronikati na venek.
už jsme vojskem přímo „nacpani“. Téměř v
každém čísle je někdo ubytován. Koně i pod
otevřenou kolnou stojí, jen když je střecha nad
klovou.

Dodatečně zmiňuji se o potírích, které mno-
hým zpráso bylo ztráto aut, která včera musila
být odvedena. Jsou tu ku příkladu mlíkoři.
Z obce i okolí mělo dovážeti do Prahy. Co teď, jak
pokračovat v obchodě, nebo co s mlékem? Nastá-
vá shon po starých vorech, které vojsko nemů-
že potřebovat a majitelům je ponechalo. Zkrát-
ka, staré „hrkačky“ přicházejí ke cti.

29 říjní měm' konečně naši vojáci svůj vzhled.

jsou oblékáni do vojenského. - Dovídáme se, že právě
podniká se nový poslední pokus o mír. - Téměř v
hodinu dvanáctou president Amerických států
apeluje na svědomí rodovědných státníků.
Kanclér Hitler svolává konferenci čtyř.

Francie, Anglie, Itálie, Německo v Mnichově
se o nás tedy ještě radí. Co s toho pro nás vzejde?

30. říjní už to bezpečně víme. Lepší nevidět, nesly-
šet, a nevědět o nicem. Právy jdou příliš
těžké a mířeny jsou na nejbolestivější,
nejcitlivější místa. Boli tím více, že zasa-
zují nám je ti, které měli jsme za pří-
tele. A způsob, jakým jsou vedeny, svědčí
téměř o zákeřnosti.

Tedy úplná prohra. Dáme jim vše, co
na nás žádají. Kus svého těla.

A generál Syrový na to říká: „Kdybylo jiné
volby.“ Věříme jeho sloví, věříme jim
hlavně proto, že on to říká. A on ví co
můžeme. Zdrzení jsme všichni, vidíme i
to nesmírné aklamání našich vojáků kteří křičí
přímo: „Proto jsme sem nepřišli.“ A cítíme,
že všechno skoro co dříve bylo nám drahé, vácné,
čeho věřili jsme si a co jsme ctili, ztráci u nás
cenou a úctou, opovrhujeme tím co včera ještě jsme
ctili - jsou z nás ve všech „rebelanti.“ Ať nám
to nikdy nikdo nemá za zlé. Jsme porachvěni.
Prožíváme kalvarii vlastního národa. A
přece věříme. Život se nezastavil třicátým,
zavřím, ani tímto dnem, nekončí dějiny.

2. října odcházejí od nás dragouni pryč do blyžké Tarene.

Letvo poslední řady jejich opouštějí ves, a dru-
hé strany odcházejí pěší vojáci od 47. pluku z
mladé Boleslavi. Jejich také asi 180. Jsou
normální nejraději by šli domů, když to takhle
dopadlo. - 5. října odstoupil prezident Benš.
i po celou tu dobu co jsme o něm nepsali bylo
nádherné. Dni většinou slunečné, při nichž
to šlo se jistě vyhrávat. Jen noce byly studené.
Dnes je velká změna. Prší a je chladno.
Už je týden takové nevlidné počasí.
Lépe ani nicot noviny, které jsou plny nářků
nad územními ztrátami. Jsou tak velké, že
předstihují i to nejhorší očekávání. Je to horší
než po prohrané válce. - I Polsko a Maďarsko
uplatňuje své nároky na své menšiny a i jim
děláme územní ústupky. I to nám svým způ-
sobem "doporučili" naši přátelé. Slovensko -
Podkarpatské Rus dostá voji samosprávu -
autonomii. A tak jsou samé zprávy, které
opravdu jsou na nervy. Lid s náhem odsuzuje
dosavadní roztrázenost v národě, činí zodpověd-
ná za celou tragedii stranický systém a volá
po sjednocení národa. Pracuje se o to - tož
rychle - rychle než strátíte rozhodování o tom
vůbec z prvních rukou. - Krásné podzimní dny jdou
říjnu. Brambory jsou sklizeny - úroda jich bylo
dobrá. Hoci ná se s dobýváním řepy. Trochu
pordeji než jindy. A jistě ke všemu málo potahů
děl rolníkům těžké starosti. Kone mají ještě
na vojné. Pravda, vypomáhají rydatně ve vsi
ubytované potahy vojenské, pomohly rozít,

brambory sklídit, co však je platné, když ten ro-
lník nemůže práci rozdělít si jak on určí,
musí podle toho kdy koně dostane. Už když by
měli své.

16. října je stále pěkně. Jsme rozrušeni smutnou zprávou že
zemřela paní Marková manželka Krycího. Mladá
paní, zdravá říjící jen pro svou rodinu, nedoprá-
vala si vůbec žádných zábar. Její odchod je zvlášť
tragický. Před dvěma dny dostala otravu krve od
nějaké "nešťovičky" na obličej. Při zjištění otravy
odvezena byla do slánské nemocnice, kam
šla jen zemřít. Konechová tu zdrčenému man-
želi dvě děti: jednoho chlapce 7^{mi} letého a druhého 2 letého.
Markovic^{meji} vlastní svůj domek z u porcesti silnic u
mostu. Paní odchází tedy od spokojeného života.

18. října trvá jistě nádherné počasí. Je jistě zvláštností v tu dobu
bovího. K večeru docela smutle hříbí. - V takovém
čase ovšem se dobře dobývá řepa.

20. října odcházejí z obce poslední vojáci. Jsou to od 5^{tho}
pěšího pluku Tražského dvě technické čety a
a celý prapor uvedeného pluku. Mají od 13. října
obsazeny kryty. Už týden se postupně
demobilisuje a proto mizí z vesnic ve všech vojko.

23. října se ukazuje, dušičkový čas. Je chladno a
jsou přepřšky. - Ve znamení práce, bez ostor je 28. říjen.

30. října už 3 dny prší. Kdo nedokázal dodělat řepu
rozřeje pěknou nepohodu při dodělavání.

1. listopadu nádherný slunečný den, bez větru. Je
to letos výjimka pravidla, že v tento den musí
být zima, ne-li dešť, tedy jistě vítr.

Kronika byla od vyložení k přejetí uhlavati
13. 11. 38 - 29. 11. 38.

J. Kratochvíl
Město

Píše se rok 1950. Svandaet dlouhých let uplynulo od doby, kdy poslední kronikář potopil po svém návrhu pivo. Mnoho dobře i zleho přišlo přes obec Chrztín a více zla, než dobra poznali občané této malé vsi. Druhá světová válka přiměla mnoho lidí na cesty, o kterých se jim nikdy nedalo a také mnoha jiným jejich přímou naválka, až donfali, než jí mají na léta dobře ušápanou. Osudy se mimi a lidé s nimi. Já sám jsem nikdy nechtěl se lidem pohrávat ve pravé osudu radejších spoluobčanů a jen náhisky mého strýce, struho kronikáře, mě dali tuto myšlenku.

Nemohu sice naplnit to, co již vyměřilo a paměti na uplynulou dobu, ale ve své správě lidem hlediti objasniti to, co snad na minulých 12 roků srozuměnáno nebylo.

B. Schwanec

